

Mick Antoniw AS/MS
Y Cwnsler Cyffredinol a Gweinidog y Cyfansoddiad
Counsel General and Minister for the Constitution

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Cyllid

26 Ionawr 2024

Annwyl Peredur

Bil Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau)

Diolch ichi am adroddiad y Pwyllgor Cyllid mewn perthynas â Bil Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau) a gyhoeddwyd ar 19 Ionawr 2024. Gweler fy ymateb i gyfres o argymhellion yr adroddiad yn Atodiad 1.

Gan y bydd Pwyllgor o'r Senedd Gyfan yn ystyried y Bil yng Nghyfnod 2, rwy'n rhag-weld y bydd gan nifer sylweddol o Aelodau ddi-ddordeb ynddo. Gyda hyn mewn golwg, rwy'n darparu ymateb ysgrifenedig i adroddiadau'r Pwyllgorau cyn y ddatl ar egwyddorion cyffredinol.

Hoffwn ddiolch i'r Pwyllgor am graffu ar y Bil a'i ddogfennau ategol. Edrychaf ymlaen at barhau i weithio gyda'r Aelodau wrth i'r Bil fynd ar ei daith drwy broses y Senedd.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at Gadeirydd y Pwyllgor Biliau Diwygio, Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad a phob Aelod o'r Senedd er gwybodaeth.

Yn gywir

Mick Antoniw AS/MS
Y Cwnsler Cyffredinol a Gweinidog y Cyfansoddiad
Counsel General and Minister for the Constitution

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Mick.Antoniw@llyw.cymru
Correspondence.Mick.Antoniw@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth Gymraeg sy'n dod i law yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Atodiad 1

Argymhelliad	Ymateb
<p>Argymhelliad 1. Mae'r Pwyllgor yn argymhell, os bydd newidiadau sylweddol i'r Bil wrth iddo fynd drwy'r Senedd, fod y Gweinidog yn cynnal y gwaith modelu angenrheidiol ynghylch costau posibl ac y dylid diweddarau'r rhain mewn Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig. .....Tudalen 15</p>	<p>Derbyn</p>
<p>Argymhelliad 2. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn modelu'r arbedion a ragwelir o ganlyniad i'r Bil hwn, a hynny er mwyn mesur effaith y manteision o ran gwaith craffu, gan gyfeirio'n benodol at y gwaith craffu gwell ar ddeddfwriaeth a chyllidebau yn y Senedd, ac i'r wybodaeth hon gael ei chynnwys mewn Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig. .....Tudalen 15</p>	<p>Nodwyd</p> <p>Rwy'n croesawu'r cyfle i fodlu ymhellach yr arbedion a ragwelir o ganlyniad i'r Bil hwn, a hynny er mwyn mesur effaith y manteision o ran gwaith craffu, gan gyfeirio'n benodol at y gwaith craffu gwell ar ddeddfwriaeth a chyllidebau yn y Senedd. Fodd bynnag, ni fydd cynnal ymarfer o'r fath i safon gadarn yn gydnaws â'r amserlenni sy'n gysylltiedig â hynt y Bil drwy'r Senedd, sydd eu hunain yn angenrheidiol er mwyn i'r diwygiadau gael eu cyflawni mewn pryd ar gyfer yr etholiad yn 2026.</p> <p>Rwyf hefyd yn ymwybodol bod nifer o astudiaethau academaidd wedi archwilio'n flaenorol yr her o asesu effaith seneddau.</p> <p>Y tu allan i gyd-destun y Bil hwn, mae deall effaith craffu yn fater mwy priodol i'r Senedd, a phwyllgorau'r Senedd o ran effeithiolrwydd craffu gan bwyllgorau.</p> <p>Er enghraifft, ym mis Mai 2021, dywedodd yr Athro Diana Stirbu: "Un o'r rhwystrau mwyaf wrth ddatblygu fframwaith cydlynol ar gyfer gwerthuso gwaith pwyllgorau yw na all popeth fod yn hawdd ei feintioli a'i fesur. Er enghraifft, mae llawer wedi sôn am effaith 'ataliol' gwaith pwyllgorau yn ein cyfweiliadau, ond mae hyn yn anodd ei fesur yn gyffredinol. O ran mesur effaith anuniongyrchol gwaith pwyllgorau, mae'n bosibl dangos tystiolaeth drwy astudiaeth ansoddol o naratifau a chanfyddiadau gweinidogion y Llywodraeth a'r fiwrocratiaeth sy'n eu cefnogi. Mae White yn pwysleisio mor bwysig yw defnyddio ffynonellau ansoddol a meintiol i ddangos</p>

	<p>effeithiolrwydd pwyllgorau."¹ Fodd bynnag, yn yr un adroddiad, nododd yr Athro Stirbu nifer o fesurau y gellid eu defnyddio i bennu effeithiolrwydd pwyllgorau dros y tymor hir.</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn fodlon ymgysylltu ag unrhyw waith y gallai pwyllgorau'r Senedd, a/neu Fforwm y Cadeiryddion, ddymuno ei wneud i ddeall effaith pwyllgorau yn well yn y dyfodol.</p>
<p>Argymhelliad 3. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Comisiwn y Senedd yn parhau i gyflwyno costau sy'n ymwneud â diwygio'r Senedd fel rhai sydd wedi'u neilltuo yn ei ddogfennaeth ar y gyllideb flynyddol er mwyn sicrhau eglurder a thryloywder. ....Tudalen 15</p>	<p>Nodwyd</p> <p>Mae'r argymhelliad hwn ar gyfer Comisiwn y Senedd. Felly, ni ddarperir ymateb penodol yma.</p>
<p>Argymhelliad 4. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog, mewn ymgynghoriad â Chomisiwn y Senedd, yn cynnal gwaith modelu pellach o gostau staff y Comisiwn i gynnwys y graddfeydd cyflog isaf ac uchaf i ddarparu ystod o gostau, a bod y wybodaeth hon yn cael ei chynnwys mewn Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig..... Tudalen 29</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Credaf fod y dull a ddefnyddir yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol yn rhoi cynrychiolaeth fwy cywir o'r costau tebygol.</p> <p>Mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol yn darparu costau ar adeg benodol ac mewn ffordd gyson ar draws sefydliadau. Gellid darparu ffigurau sy'n darparu ystod o gostau staff fel atodiad ar wahân, ac mae trafodaethau ar y gweill â Chomisiwn y Senedd.</p>
<p>Argymhelliad 5. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog, mewn ymgynghoriad â Chomisiwn y Senedd, yn gwneud gwaith modelu i ddeall effaith cynnydd yn nifer y pwyllgorau, y tu hwnt i'r tri phwyllgor ychwanegol a amcangyfrifwyd yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol, ar y manteision o ran gwaith craffu sy'n deillio o'r Bil, ac y dylid cynnwys y wybodaeth hon mewn Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig..... Tudalen 29</p>	<p>Nodwyd</p> <p>Yn y pen draw, mae'r rhain yn benderfyniadau gweithredol ar gyfer Senedd/Pwyllgor Busnes yn y dyfodol i benderfynu ar nifer y pwyllgorau, eu rôl etc. Gwnaed rhagdybiaethau er mwyn rhoi syniad yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol o gostau posibl, ond nid gyda'r bwriad o rwymo Senedd yn y dyfodol.</p> <p>Rwy'n fodlon trafod y mater hwn ymhellach â Chomisiwn y Senedd.</p>
<p>Argymhelliad 6. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog, mewn ymgynghoriad â Chomisiwn y Senedd, yn cynnal dadansoddiad cost a budd o nifer y pwyllgorau ychwanegol y gallai fod eu hangen ac y dylid cynnwys y wybodaeth</p>	<p>Gwrthod</p> <p>Yn y pen draw, mae'r rhain yn benderfyniadau gweithredol ar gyfer Senedd/Pwyllgor Busnes yn y dyfodol i benderfynu ar nifer y pwyllgorau, eu rôl etc. Gwnaed rhagdybiaethau er mwyn rhoi syniad yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol o gostau</p>

¹ Yr Athro Diana Stirbu, Pŵer, Dylanwad ac Effaith Pwyllgorau'r Senedd: Datblygu fframwaith ar gyfer mesur effeithiolrwydd pwyllgorau, Mai 2021, <https://senedd.wales/media/xtqk0oir/gen-ld14672-e.pdf>; tudalen 70.

hon mewn Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig. .... Tudalen 29	posibl, ond nid gyda'r bwriad o rwymo Senedd yn y dyfodol.
<p>Argymhelliad 7. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog, mewn ymgynghoriad â Chomisiwn y Senedd, yn cynnal adolygiad o gyfluniad presennol swyddfeydd yr Aelodau yn Nhŷ Hywel, gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • asesiad a dadansoddiad cost a budd ar y defnydd o weithio cynllun agored; ac • asesiad o'r defnydd o ynni. ..... Tudalen 29 	<p>Nodwyd</p> <p>Mater i Gomisiwn y Senedd yw hwn. Felly, ni ddarperir ymateb penodol yma.</p>
<p>Argymhelliad 8. Yng ngoleuni'r system etholiadol newydd a allai arwain at gynnydd yng nghostau teithio, llety preswyl a staff yr Aelodau, mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog, mewn ymgynghoriad â Chomisiwn y Senedd, yn ailasesu'r costau hyn ac yn darparu ystod o gostau yn hytrach na defnyddio costau cyfartalog yr Aelodau presennol, a bod y wybodaeth hon yn cael ei chynnwys mewn Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig. .... Tudalen 29</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Bydd Llywodraeth Cymru yn trafod y mater ymhellach â Chomisiwn y Senedd, yn enwedig o ran unrhyw effaith ar yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol.</p>
<p>Argymhelliad 9. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog, mewn ymgynghoriad â Chomisiwn y Senedd, yn diweddarau'r amcangyfrifon cost sy'n ymwneud ag Aelodau yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gan ddefnyddio'r wybodaeth ariannol o'r Penderfyniad ar Gyflogau a Lwfansau Aelodau diweddaraf sydd ar gael; ac • yn cynnwys y cyflog ychwanegol i arweinwyr grŵp gwleidyddol (nad yw yn y llywodraeth) ar gyfer pob Aelod yn eu grŵp (hyd at yr uchafswm y mae'r Penderfyniad yn ei ganiatau). Tudalen 30 	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol yn darparu costau ar adeg benodol ac mewn ffordd gyson ar draws sefydliadau. Os bydd ffigurau penderfyniad newydd yn cael eu cyfrifo, byddem yn cynnig cynnwys y rhain mewn atodiad ar wahân.</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn derbyn yr argymhelliad i gynnwys y cyflog ychwanegol i arweinwyr grŵp gwleidyddol, ond dylai hyn ddefnyddio'r Penderfyniad ar gyfer 2022-23 er mwyn bod yn gyson â'r ffigurau eraill yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol.</p>
<p>Argymhelliad 10. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog, mewn ymgynghoriad â Chomisiwn y Senedd, yn gwneud rhagor o waith i asesu'r effaith y bydd gwahanol ddemograffeg o ran Aelodau sy'n cael eu hethol o'r newydd yn ei chael ar Gynllun Pensiwn yr Aelodau. .... Tudalen 30</p>	<p>Nodwyd</p> <p>Mater i Gomisiwn y Senedd yw hwn. Felly, ni ddarperir ymateb penodol yma.</p>
<p>Argymhelliad 11. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog, mewn ymgynghoriad â Chomisiwn y Senedd, yn</p>	<p>Nodwyd</p>

<p>rhoi rhagor o eglurder ynghylch yr amserlen waith a gaiff ei dilyn ar ystadau'r Senedd a Thŷ Hywel os na chytunir ar y Bil. .... Tudalen 30</p>	<p>Mater i Gomisiwn y Senedd yw hwn. Felly, ni ddarperir ymateb penodol yma.</p>
<p>Argymhelliad 12. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn darparu tystiolaeth i gadarnhau'r honiad na fydd angen unrhyw staff ychwanegol ar Lywodraeth Cymru o ganlyniad i gynnydd yn aelodaeth y Senedd. ....Tudalen 33</p>	<p>Derbyn</p> <p>Mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol yn ceisio darparu'r amcangyfrif gorau o'r costau tebygol o ganlyniad i Fil Senedd Cymru (Aelodau ac Etholiadau). Fodd bynnag, mae ffactorau anhysbys a allai, wrth wneud penderfyniadau yn ddiweddarach, effeithio ar yr amcangyfrifon (o ran costau neu arbedion).</p> <p>Mae'n arfer arferol i'r Llywodraeth ailflaenoriaethu adnoddau i fynd i'r afael â blaenoriaethau newydd ac ymateb i heriau heb yr angen i ehangu maint y gwasanaeth sifil (er enghraifft, pandemig Covid-19). Mae'r adnoddau presennol yn darparu ar gyfer cyfrifoldebau presennol Llywodraeth Cymru a rhagwelir na fyddai ond angen adnoddau ychwanegol, er enghraifft, pe bai newid mewn cyfrifoldebau datganoledig.</p>
<p>Argymhelliad 13. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn gwneud rhagor o waith i asesu'r effaith y bydd cynnydd mwyaf yn nifer Gweinidogion Cymru yn ei chael ar nifer yr Aelodau sydd ar gael i ymgymryd â rôl graffu, a'r effaith y bydd hyn yn ei chael ar yr arbedion posibl o ganlyniad i waith craffu gwell y cyfeiriodd y Gweinidog atynt.....Tudalen 33</p>	<p>Derbyn</p> <p>Ar gyfer yr holl senarios, a nodir yn y Memorandwm Esboniadol/Asesiad Effaith Rheoleiddiol ar gyfer y Bil, mewn perthynas â chynnydd yn nifer Gweinidogion Cymru, mae cyfran y weithrediaeth o'i chymharu â'r Senedd yn lleihau.</p> <p>Mewn termau cymesur, mae Llywodraeth Cymru (12 Gweinidog ynghyd â'r Prif Weinidog a'r Cwnsler Cyffredinol) yn gyfystyr â 23.3% o'r 60 Aelod sydd yn y Senedd ar hyn o bryd. Mewn Senedd fwy, byddai Llywodraeth Cymru a fyddai'n cynnwys 17 o Weinidogion, ynghyd â'r Prif Weinidog a'r Cwnsler Cyffredinol, yn gyfystyr â 19.8% o'r 96 Aelod yn y Senedd.</p> <p>Byddai Llywodraeth Cymru a fyddai'n cynnwys 19 o Weinidogion, ynghyd â'r Prif Weinidog a'r Cwnsler Cyffredinol, yn gyfystyr â 21.9% o'r 96 Aelod yn y Senedd. Felly, mae'r terfyn uchaf ar nifer Gweinidogion Cymru y darperir ar ei gyfer yn adran 5 yn sicrhau bod y cynnydd yn nifer yr Aelodau o'r Senedd yn fwy na maint y weithrediaeth mewn unrhyw achos.</p>

<p>Argymhelliad 14. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn gwneud rhagor o waith i ddeall lefel yr anwadalrwydd o ran aelodaeth o un Senedd i'r nesaf, a'r goblygiadau cost cysylltiedig, gan gynnwys yr effaith ar Gynllun Pensiwn yr Aelodau, yng ngoleuni'r newid i gylch etholiadol pedair blynedd.</p>	<p>Derbyn mewn egwyddor</p> <p>Rwy'n fodlon ystyried yr argymhelliad hwn ymhellach gyda'r bwriad o ddarparu dadansoddiad pellach. O ystyried cwmpas yr argymhelliad, bydd angen gwneud unrhyw waith o'r fath mewn ymgynghoriad â Chomisiwn y Senedd.</p>
<p>Argymhelliad 15. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn rhoi eglurhad o'r costau posibl a nodwyd i Lywodraeth Cymru, Archwilydd Cyffredinol Cymru a Chomisiwn Cenedlaethau'r Dyfodol o ganlyniad i gylch etholiadol pedair blynedd..... Tudalen 40</p>	<p>Derbyn</p>
<p>Argymhelliad 16. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod y Gweinidog yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am gostau unwaith y bydd yr holl newidiadau perthnasol i'r ffiniau wedi'u cwblhau, a hynny er mwyn galluogi'r Pwyllgor neu bwyllgor cyllid yn y dyfodol i ddeall effaith ariannol lawn y Bil. .... Tudalen 40</p>	<p>Derbyn</p>